

Чуприна Л. М.,
*к.ю.н., асистент кафедри фінансового права,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ЯК ФУНКЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Відповідно до Бюджетного кодексу України до доходів Державного бюджету України відносять доходи від плати за послуги, що надаються бюджетними установами, які утримуються за рахунок Державного бюджету України [1]. Власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів, належать до доходів відповідних бюджетів та є основою формування спеціального фонду бюджету.

Так, право на медичну допомогу закріплене Конституцією України. Кошти Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів місцевого самоврядування, асигновані на охорону здоров'я, використовуються для забезпечення населенню гарантованого рівня медико-санітарної допомоги, фінансування державних і місцевих програм охорони здоров'я, фундаментальних наукових досліджень з цих питань. Для даної групи установ існують свої нормативи та перелік послуг, які можуть надавати медичні заклади на платній основі.

Подібні норми передбачені й законодавством Білорусії. Бюджетним установам, за винятком державних органів (якщо інше не встановлено Президентом Республіки), надається право здійснювати діяльність, що дає додаткові доходи, тільки в межах статутних цілей, що відповідає статутним завданням та є необхідною для виконання завдань держави [2, ст. 78].

На відміну від законодавства України та Білорусії, бюджетне законодавство Російської Федерації при визначенні поняття «бюджетна

установа» основний акцент робить саме на тому, що ця організація створена для виконання робіт та надання платних послуг з метою досягнення передбачених законодавством повноважень органів державної та муніципальної влади.

У визначенні бюджетної установи Бюджетним кодексом України зазначається, що вона «повністю утримується за рахунок коштів відповідно державного чи місцевого бюджету». Проте бюджетні асигнування є основним, але не єдиним фінансовим джерелом бюджетної установи. Згідно з законодавством України бюджетні установи здійснюють надання різних послуг (платних та безоплатних). Усі доходи та видатки бюджетної установи повинні відобразитися в основному плановому документі – кошторисі.

Відповідно до Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю, а сукупність її прав і свобод – змістом, що визначає напрями діяльності держави. Одним з важливих елементів механізму задоволення потреб суспільства є інститут надання державних послуг.

Залежно від суб'єкта, що надає публічні послуги, розрізняють державні та муніципальні послуги. Відповідно до «Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 р. № 90-р, послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають у їх управлінні, становлять сферу публічних послуг [3].

До державних послуг належать: послуги, що надаються органами виконавчої влади, державними підприємствами, установами та організаціями в порядку виконання ними делегованих державою згідно з нормативно-правовими актами повноважень, а також послуги, що надаються іншими підприємствами, установами та організаціями, яким делеговані, згідно з нормативно-правовими актами, за органами виконавчої влади повноваження щодо їх надання [4].

Важливою складовою як державних, так і муніципальних послуг є адміністративні послуги, що надаються виключно на підставі нормативно-правового акта та пов'язані з реалізацією владних повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

В адміністративно-правовій літературі висловлюється позиція, що адміністративні послуги надаються адміністративним органом –

будь-який суб'єкт (у тому числі установа, організація, підприємство незалежно від форми власності), який на виконання закону чи у порядку делегування здійснює владні повноваження публічної адміністрації [5, с. 456].

На сьогодні, відповідно до законодавства України, адміністративні послуги надаються не тільки бюджетними установами, а й іншими підприємствами, установами, організаціями, що не мають такого статусу [3]. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо упорядкування державних, у тому числі адміністративних послуг» від 17.07.2009 р. № 737 міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації зобов'язані вжити заходів для припинення з 1 січня 2010 року надання адміністративних послуг організаціями, що не мають статусу бюджетної установи (якщо інше не передбачено законодавчими актами або міжнародними договорами) [4, ст. 2].

Адміністративною визначається послуга, що є результатом здійснення суб'єктом (органом виконавчої влади, або бюджетною установою, якому на підставі нормативно-правового акта делеговано дані функції) повноважень щодо прийняття згідно з нормативно-правовими актами на звернення фізичної або юридичної особи адміністративного акта (рішення індивідуальної дії, спрямоване на набуття, зміну чи припинення прав та обов'язків особи), спрямованого на реалізацію та захист її прав і законних інтересів та на виконання особою визначених законом обов'язків (отримання дозволу (ліцензії), сертифіката, посвідчення та інших документів, реєстрація тощо) [4].

Державні, зокрема адміністративні послуги, можуть надаватися на платній та безоплатній основі.

Отже, відповідно до чинного законодавства України з початком 2010 року суб'єктом надання адміністративних послуг може бути виключно бюджетна установа.

Необхідно відмежовувати державні послуги від інших видів послуг (господарських), що можуть надаватися бюджетними установами відповідно до чинного законодавства України. Правове закріплення господарських послуг, як правило, втілене в актах Кабінету Міністрів України і має назву «перелік платних послуг».

Так, до переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами, віднесено послуги з розроблення на-

уково-технічної документації; поліграфічні послуги (проведення друкарських, копіювальних, картонажних, брошурувальних робіт) тощо.

Отже послуги, що надаються бюджетними установами, поділяються на два основні види: адміністративні та господарські. Основною відмінністю між ними є те, що другі – не пов'язані з реалізацією владних повноважень, але дозволені законодавцем з метою отримання додаткових джерел фінансування, які спрямовуються на підвищення якості виконуваних ними функцій.

Список використаної літератури

1. Бюджетний кодекс України: від 08.07.2010 р. № 2456-VI.
2. Бюджетный кодекс Республики Беларусь.
3. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України: від 15.02.2006 р. № 90.
4. Тимчасовий порядок надання державних, у тому числі адміністративних послуг, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 737 від 17.07.2009 р. «Про заходи щодо упорядкування державних, у тому числі адміністративних послуг».
5. Адміністративне право України. Академічний курс: підр.: у двох томах. Том 1: Загальна частина / [редколегія: В. Б. Авер'янов (голова)]. – К.: Юридична думка, 2004. – 584 с.